

Studijní obor pro vzdělávání knihovníků a informačních pracovníků

Beáta SEDLÁČKOVÁ

Slezská univerzita, Opava

beata.sedlackova@fpf.slu.cz

INFORUM 2007: 13. konference o profesionálních informačních zdrojích
Praha, 22. - 24.5. 2007

Abstrakt.

Knihovnictví bylo po celá staletí spíše praktickou činností. V Evropě, i přes jisté známky profesionalizace od dob osvícenectví, se začalo měnit v povolání vyžadující určitou odbornou přípravu až koncem 19. století. Tradice vzdělávání na území dnešní České republiky začala v roce 1927. Tehdy byly na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze otevřeny knihovnické kurzy a jejich absolventi představovali první univerzitně vzdělanou knihovnickou generaci. V současné době samostatné studijní programy probíhají na šesti školách, z toho jsou tři univerzitního typu.

Slezská univerzita patří k univerzitám, které vznikly po roce 1989. Její založení souviselo s celkovým demokratickým vývojem tehdejších let, kdy po odstranění dosavadního státního centralismu nastaly větší možnosti také pro rozvoj vzdálených regionů, v tomto případě české části historického Slezska.

budova děkanátu Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě

Počátky vzdělávání v oboru knihovnictví byly na Slezské univerzitě úzce spjaty se studiem české literatury, v rámci kterého se probírala vymezená část knihovnické problematiky s důrazem na knižní kulturu. Samostatné studium knihovnictví bylo poprvé otevřené ve školním roce 1993/1994 na Ústavu bohemistiky.

Pod vlivem rozvoje informačních a telekomunikačních technologií prochází knihovnická profese od devadesátých let minulého století mnoha změnami a i

bezprostřední knihovnická praxe vyžaduje nové znalosti a dovednosti z oblasti informatiky. V knihovnictví se již několik let vedou diskuse o změně základních paradigmat knihovnické profese. Z toho se odvozují úvahy nejen o změně poslání organizační struktury a funkcí knihoven, ale také o poslání budoucích informačních profesionálů, včetně pracovníků všech typů knihoven a informačních center. Moderní informační technologie, multimediální, hypertextové a internetové aplikace se stávají nepostradatelnými v každodenním přístupu člověka k informacím.

Oddělení informační vědy jako organizační složka Ústavu informatiky vzniklo v říjnu 2003. Pod vlivem společenských potřeb v oblasti knihovnické profese, a také v návaznosti na tradici bakalářského knihovnického vzdělávání, se od školního roku 2005/2006 na **Ústavu informatiky** otevřelo dvouleté magisterské studium oboru „Informační a knihovnická studia“ v prezenční a kombinované formě. V současné době obor studuje 57 posluchačů.

Koncepce studijního programu vychází ze společenské potřeby vysoce kvalifikovaných odborníků v oblastech spojených s informačními procesy ve společnosti a odborných pracovníků v celé síti knihoven, které zcela mění technologii zpracování a zpřístupňování dokumentových informací.

Cílem je připravit absolventy pro budování a profesionální provoz knihoven, pro práci v prostředí počítačových sítí a pro profesionální zvládnutí informačních zdrojů, metod a informačních služeb na všech řídicích a profesních úrovních ve všech oblastech lidské činnosti.

Skladbu předmětů a jejich obsahovou náplň lze najít na adrese http://www.fpf.slu.cz/ustavy/ustav-informatiky/studium/iks_opory.doc

Absolvent studijního oboru Informační a knihovnická studia:

- ovládá teoretické a metodologické základy informační vědy, informatiky, a odpovídajících informačních technologií, sociální komunikace, bibliografie, dokumentologie, organizace poznání, informační analýzy, informačního managementu na úrovni umožňující profesionálně zabezpečovat knihovnicko-informační procesy;
- je schopen aplikovat teoretické poznatky v odborné praxi s využitím moderních informačních a komunikačních a technologií;
- je schopen udržovat kontakt s nejnovějšími poznatky a vývojovými trendy v oboru;
- zvládá koncepční myšlení a je schopen sledovat, vyhodnocovat a prakticky uplatňovat poznatky z vývojových trendů v informačním procesu a informační politice;
- jsou mu jasné principy informační společnosti, zejména potřeby realizace státní informační politiky a e-govermentu;
- zvládá metody a nástroje pro údržbu a provoz knihovnicko-informačních systémů, metodiku analýzy informačních potřeb, základní strategii

vyhledávání informací a způsoby zprostředkování informací a poznatků uživatelům;

- schopnost a dovednost řídit i početné pracovní týmy provozující knihovnické a informační služby pro vědecko-výzkumnou sféru, pro orgány státní správy a místní samosprávy a jejich prostřednictvím i pro nejširší občanskou veřejnost;
- je schopen zavádět a provozovat soudobé profesionální metody organizace práce na vrcholovém stupni řízení provozů ve velkých veřejných a odborných knihovnách, v informačních střediscích a v dalších typech pracovišť zajišťujících informační zázemí institucí a podniků;
- zvládá teoretické základy a praktické využití prostředků analýzy, klasifikace a selekce poznatků, jejich vyhodnocování a interpretace v oblasti informační podpory vrcholového managementu podniků a institucí.

V době informatizace společnosti je společenská potřeba vysoce kvalifikovaných odborníků a zejména řídicích a koncepčních pracovníků ve stále rostoucím počtu oblastí, které jsou spojeny s informačními procesy ve společnosti, dána jako nezvratný fakt. Už dnes se pocítuje nedostatek informačních manažerů pro všechny typy podniků a institucí včetně různých úrovní správních orgánů a specialistů pro kvalifikovanou informační podporu strategického řízení podniků v průmyslu i službách, pro sofistikované metody vyhledávání a zprostředkování informací s využitím profesionálních světových databázových informačních zdrojů. Nedostává se ani odpovídajícím způsobem vzdělaných vedoucích pracovníků v celé síti knihoven, které zcela mění technologii zpřístupňování vědecko-informačních i kulturně a občansky orientovaných fondů. Studijním programem se naplňuje poptávka po odpovídajícím způsobem vzdělaných odbornících.